

Onderzoek in het kort

Chlamydia en gonorrhoe in Twente 2007-2010

A.H. Haitsma, M Besselse, K Kampman

GGD Twente heeft onderzoek gedaan naar de prevalentie van chlamydia en gonorrhoe in de periode 2007 tot en met 2010 in Twente. Het onderzoek werd uitgevoerd op basis van gegevens van het Laboratorium Microbiologie Twente-Achterhoek. Dit laboratorium voert alle soadiagnostiek uit van de huisartsen, specialisten en de GGD in Twente.

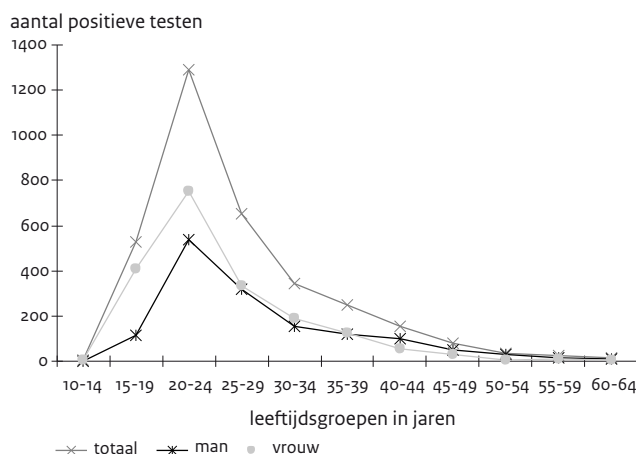
Methode

Het retrospectieve onderzoek is uitgevoerd op basis van de verrichte bepalingen van het laboratorium Microbiologie. Een case is gedefinieerd als een vastgestelde aandoening bij een persoon. Dubbelingen zijn op basis van patiëntcode en testdatum verwijderd. De positivity rate is gebaseerd op het totale aantal aangeboden testen. De onderzoekspopulatie zijn de inwoners van Twente in de leeftijd van 12-79 jaar. Prevalentiecijfers zijn berekend met bevolkingsgegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Resultaten

Chlamydia

Gedurende de onderzoeksperiode van 4 jaar zijn 33.347 testen uitgevoerd naar chlamydia, 10,1% daarvan was positief. Er zijn 2 keer zoveel vrouwen als mannen onderzocht. Het percentage positieve testen was hoger bij mannen (12,1%) dan bij vrouwen (9,0%).

Figuur 1 Positieve testen chlamydia 2007-2010

De leeftijdsverdeling in figuur 1 laat een duidelijke piek zien bij de 20-24 jarigen voor zowel mannen als vrouwen. Positieve testen komen in deze leeftijdsgroep aanzienlijk meer voor bij vrouwen.

Tabel 1 Aantal verrichte chlamydiatesten en percentage positieve testen naar geslacht

Chlamydia		2007		2008		2009		2010		totaal	
		aantal	%	aantal	%	Aantal	%	aantal	%	aantal	%
Man	totaal	2629		2971		3078		3341		12019	36,0
	positief	342	13,0	345	11,6	329	10,7	434	13,0	1450	12,1
vrouw	totaal	4977		5639		5190		5522		21328	64,0
	positief	486	9,8	492	8,7	412	7,9	528	9,6	1918	9,0
totaal	totaal	7606		8610		8268		8863		33347	
	positief	828	10,9	837	9,7	741	9,0	962	10,9	3368	10,1

Tabel 2 Aantal verrichte gonorroetesten en percentage positieve testen naar geslacht

Gonorroë		2007		2008		2009		2010		Totaal	
		aantal	%	aantal	%	Aantal	%	aantal	%	aantal	%
Man	totaal	2464		2787		2973		3234		11458	37,6
	positief	97	3,9	95	3,4	77	2,6	109	3,4	378	3,3
vrouw	totaal	4249		4697		4853		5219		19018	62,4
	positief	21	0,5	34	0,7	31	0,6	17	0,3	103	0,5
totaal	totaal	6713		7484		7826		8453		30476	
	positief	118	1,8	129	1,7	108	1,4	126	1,5	481	1,6

Gonorroë

Gedurende de onderzoeksperiode zijn 30.476 testen naar gonorroë uitgevoerd, waarvan 1,6% positief. Er zijn meer testen bij vrouwen uitgevoerd. Echter, mannen zijn beduidend vaker (3,3%) positief getest dan vrouwen (0,5%).

De leeftijdsverdeling in figuur 2 laat een piek zien bij de 20-29 jarigen voor zowel mannen als vrouwen. Mannen worden in alle leeftijdsgroepen vaker positief getest op gonorroë.

Prevalentie chlamydia en gonorroë

Chlamydia is de meest voorkomende soa in Twente, met een gemiddelde prevalentie over de jaren 2007-2010 van 16,7/10.000. Er is een afname in prevalentie in 2009 en een toename in 2010. De prevalentie van chlamydia bij vrouwen is hoger dan bij mannen. De prevalentie van gonorroë schommelt in dezelfde periode rond 2,4 per 10.000. De prevalentie van gonorroë bij mannen is veel hoger dan bij vrouwen.

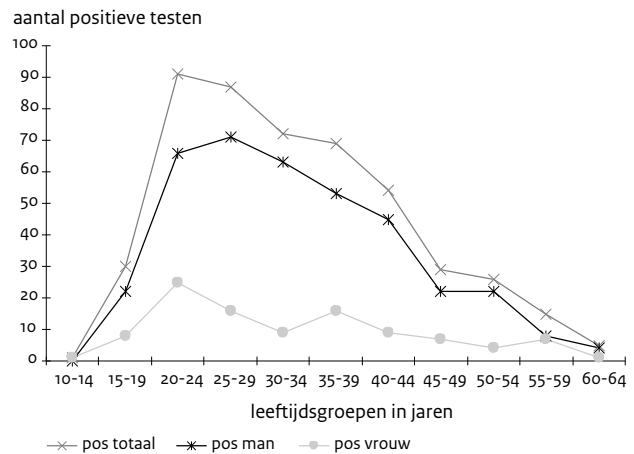
De leeftijdsspecifieke prevalentie (figuur 3) laat voor chlamydia en gonorroë een duidelijke piek zien rond de leeftijd van 20 – 29 jaar. Chlamydia komt in de leeftijdsgroep van 20-24 jaar ruim anderhalf keer meer voor bij vrouwen (108/10.000) dan bij mannen (65/10.000). Gonorroë komt in alle leeftijdsgroepen meer voor bij mannen dan bij vrouwen. In Twente komen de meeste gevallen van gonorroë voor tussen 20 en 30 jaar (6/10.000).

De meeste chlamydia- en gonorroëtesten in Twente worden aangevraagd door de huisartsen, gevolgd door de GGD en ziekenhuisspecialisten. Chlamydia wordt voor bijna tweederde gediagnosticeerd door de huisartsen, gonorroë wordt even vaak door huisartsen als door de GGD vastgesteld (+ 45%). Een kwart (26%) van de chlamydia- en 44% van de gonorroëbesmettingen wordt door de GGD-polikliniek gevonden. Het percentage positieve testen is bij de GGD het hoogst: voor chlamydia 12% (10% gemiddeld) en voor gonorroë 2,8% (1,5% gemiddeld).

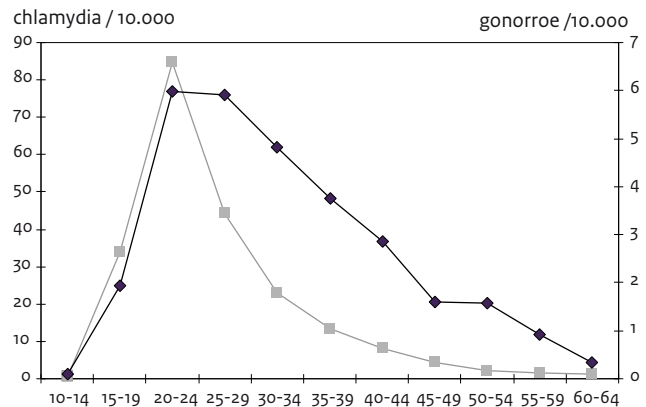
Discussie

In dit onderzoek zijn de prevalenties berekend op basis van de leeftijdsgroep van 12-79 jaar. Bij de geciteerde onderzoeken is niet precies te achterhalen hoe de incidenties/prevalenties berekend zijn, behalve wanneer een duidelijke leeftijdsgroep wordt genoemd.

Tijdens de onderzoeksperiode is het aantal aangevraagde

Figuur 2 Positieve testen gonorroë 2007-2010

Figuur 3 Prevalentie chlamydia en gonorroë 2007 - 2010

onderzoeken in Twente toegenomen met 20%. De prevalentie van chlamydia is in 4 jaar gestegen van 16,4 naar 19,0/10.000. Van den Broek et al. vinden in 2007 een incidentie voor chlamydia van 22/10.000 in Nederland. (1) Wij vinden in 2007 een prevalentie van 16,4/10.000. Chlamydiaonderzoek uit 2005 geeft een schatting van de prevalentie onder jongeren van 16-29 jaar in niet-stedelijke gebieden van 60/10.000, in de grote steden wordt de prevalentie geschat op 340/10.000 (2). Als we naar de leeftijdsgroep van 15-29 jaar in Twente kijken is de prevalentie 65/10.000. De prevalentie in deze leeftijdsgroep in Enschede in 2010 is 60/10.000. De eerste resultaten van het landelijke project chlamydia screening (3) wijzen op een prevalentie van 300-500/10.000 onder 16-29 jarigen in 2 grote steden en Limburg, maar hierbij werd een heel andere methodiek gebruikt.

Tabel 3 Prevalentie van chlamydia en gonorrhoe onder 12-79-jarigen per 10.000 inwoners

Chlamydia	2007	2008	2009	2010	Totaal
Man	13,4	13,5	12,8	16,8	14,1
Vrouw	19,6	19,8	16,5	21,1	19,3
Totaal	16,4	16,6	14,7	19,0	16,7
Gonorrhoe					
Man	3,8	3,7	3,0	4,2	3,7
Vrouw	0,8	1,4	1,2	0,7	1,0
Totaal	2,3	2,6	2,1	2,5	2,4

Tabel 4 Herkomst soa-aanvragen, 2007-2010

	Chlamydia			Gonorrhoe		
	aanvragen	positieven	% positief	aanvragen	positieven	% positief
Huisarts	20791 (62%)	2054 (60%)	9,8	19616 (63%)	218 (45%)	1,1
GGD	7348 (22%)	884 (26%)	12,0	7390 (24%)	213 (44%)	2,9
Specialist ziekenhuis	5484 (16%)	445 (13%)	8,1	3800 (12%)	50 (10%)	1,3

De incidentie van gonorrhoe in Twente is in deze periode ongeveer gelijk gebleven op 2,4 /10.000. Het onderzoek van van den Broek et al. geeft een incidentie van 2,5/10.000 in 2007 onder de huisartsenpopulatie en van 3,9/10.000 in Nederland (1). SOA Aids Nederland komt in 2009 op basis van het huisartsensurveillance-systeem op een incidentie van 2,0/10.000. (4)

Vooral bij vrouwen is, door het symptomatische verloop van zowel chlamydia als gonorrhoe, sprake van een onderschatting. In hoeverre de iets lagere prevalentie van soa in Twente mede veroorzaakt wordt door de aarzeling van mensen om zich te laten screenen valt niet te zeggen.

De meeste patiënten met chlamydia en gonorrhoe worden gevonden via de soapolikliniek van de GGD. De GGD blijkt dus de hoogrisicogroepen te bereiken.

Conclusies en aanbevelingen

Dit onderzoek laat zien dat chlamydia en gonorrhoe veel voorkomt onder 15-29 jarigen. Chlamydia wordt bij jonge vrouwen bij meer dan 1% gevonden, hetgeen mede met het oog op mogelijke gynaecologische problemen zorgwekkend is. Gedurende de onderzoeksperiode was er geen sprake van een afnemende prevalentie van chlamydia en gonorrhoe. Elders in Nederland worden hogere cijfers gemeld voor deze 2 soa, wat het belang versterkt van op doelgroepen gerichte preventie. De GGD-soapolikliniek richt zich op mensen met een verhoogd risico op soa, wat bevestigd wordt door het hoge vindpercentage. De GGD is hiermee een onmisbare aanvulling op de huisarts.

Met dank aan de medewerkers van het Laboratorium Microbiologie Twente-Achterhoek voor het beschikbaar stellen van de gegevens met name J. Spaargaren, A., van der Zanden en E. van Gemert. Verder bedanken wij J. van Klingeren voor het verwerken van de gegevens en F. Koedijk van het RIVM het kritisch lezen van de rapportage.

Auteurs

A.H. Haitsma, M Besselse, K. Kampman, GGD Regio Twente

Correspondentie:

A.H. Haitsma | O.Haitsma.ggd@regiotwente.nl

Literatuur

1. Broek van den I.V.F., Verheij R.A., Dijk van C.E., Koedijk F.D.H., Sande van der M.A.B. Trends in sexually transmitted infections in the Netherlands, combining surveillance data from general practices and sexually transmitted infection centers. BMC 20 may 2010
2. Bergen van J.E.A.M. , H.M. Götz, J.H. Richardus, C.J.P.A. Hoebe, J. Boer en A.J.J. Coenen. Chlamydia trachomatis-infecties in 4 regio's in Nederland: resultaten van een bevolkingsonderzoek via de GGD en implicaties voor screening. NTVG 2005 24 sept;149(39).
3. Bergen van J.E.A.M. et al. Projectgroep Chlamydia Screening, factsheet, december 2010.
4. SOA Aids Nederland. www.soaids-professionals.nl (oktober 2011).